

- Stat og sundhedssystem under forandring
- Velfærdsstatens interpellation: hvilken rolle spiller henholdsvis omsorg og (velfærds)teknologi?

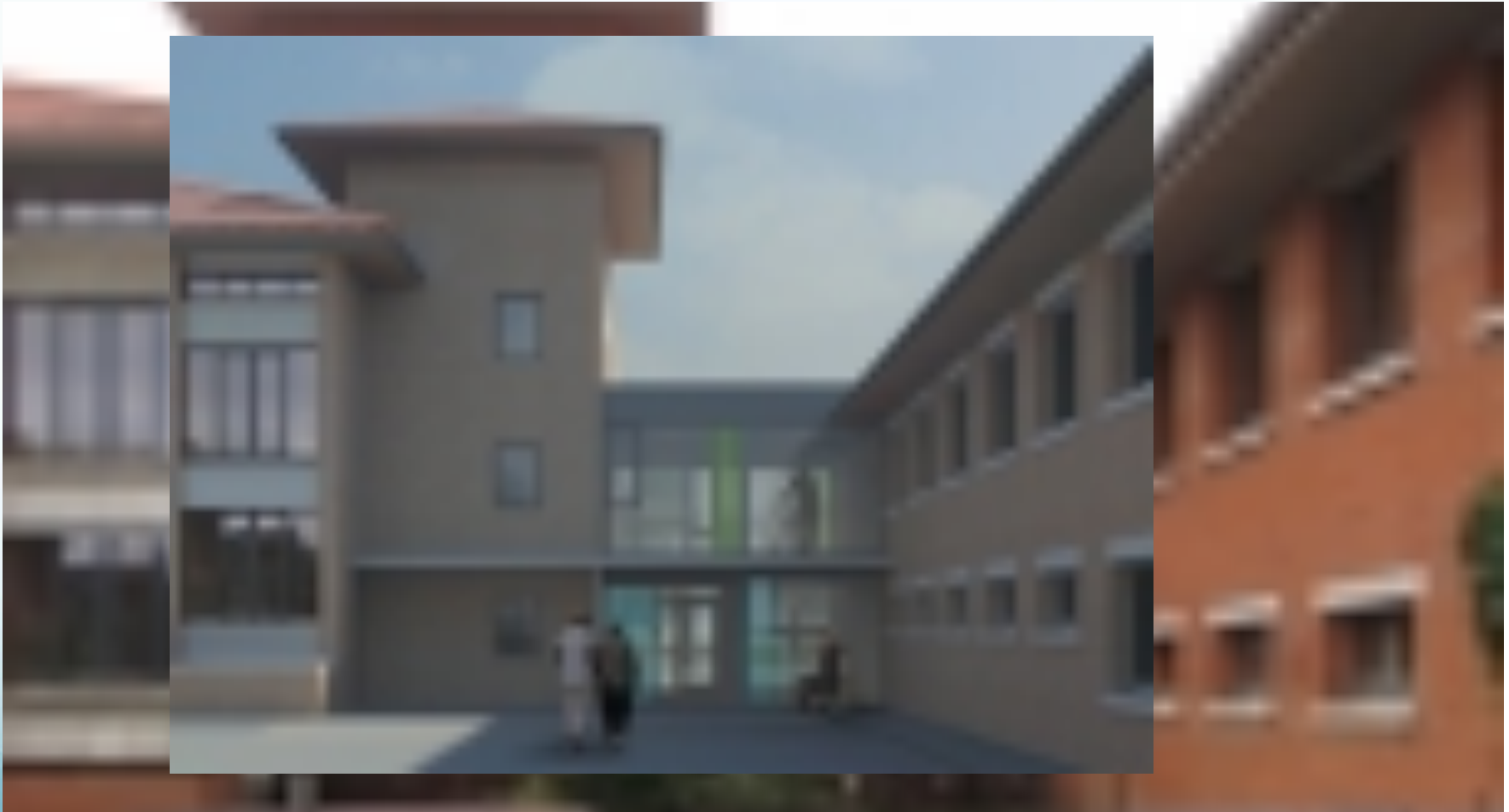
Uffe Juul Jensen
Center for Sundhed, Menneske og Kultur
Institut for kultur og Samfund, AU

Fra hospital til supersygehus

Teknologi i omsorgen. Omsorg i teknologien. 3. december 2015

Fra Plejehjem til sundhedshotel

Velfærdsstat, teknologi og omsorg

Velfærdsmodellen:

- (1) Identifikation af behov>**
- (2) udvikling af behandlingsmuligheder>**
- (3) lige og fri adgang til behandling**

Teknologi indgår i alle led

Omsorg:

- (a)** Personlig omsorg i professionel-patient relationen (Det klassiske ideal om "Den gode læge")
- (b)** Statslig omsorg gennem retfærdig fordeling (Solidaritet som samfundspolitisk ideal)

Udfordringen af det medicinske hegemoni

- 2400 års hegemoni udfordret – fra 1970erne
- (a) Fra paternalistisk, professionel omsorg til autonomi, til selv-ansvarlighed (egen omsorg)
- (b) Fra statslig omsorg gennem retfærdig fordeling til styrkelse af valgfrihed
- På begge områder støttes forandringen af nye teknologier: (a) it, telemedicin mm. (b) New Public Management

Mellem teknologisk determinisme og neo-liberal moralisme

- Hvordan forklare udfordringen af hegemoniet?
- To 'modeller':
- (1) den teknologiske udvikling baner vejen for nye relationer mellem borgere, professionelle og stat
- (2) 'personlig ansvarlighed' overtrumfer velfærdsstatens rettighedsideologi
- Alternativ: Forklaring gennem forståelse af processer i praksis og dialektikken mellem teknologi og subjektivitet (herunder etik)

Sundhedshotel som velfærdsteknologisk eksperimentarium

- Ombygningen af Vikærgården til Sundheds- og Omsorgs-hotel bæres af en stærk vision om at udvikle et rehabiliteringshus, der samtidig udgør et velfærdsteknologisk eksperimentarium, hvor alle de nyeste hjælpemidler kan afprøves og evalueres.
- Udviklingen af projektet foregår således i en åben og procesorienteret form, og med en stor grad af brugerinddragelse og sparring med bl.a. Sundhed og Omsorg, Velfærdsteknologisk Enhed, SBI, og producenter af diverse velfærdsteknologiske hjælpemidler.

”Den selvstændige boger med størst mulig råderum”

- ”Et forløb på Vikærgården skal give borgere som Orla Monrad muligheden for at vende hjem til egen bolig. Og det er vores rolle som kommune at understøtte, at borgerne har størst mulig selvstændighed og råderum. Derfor skal vi arbejde kreativt med alle former for løsninger, som understøtter det,” siger den fungerende rådmand for sundhed og omsorg i Aarhus Kommune, Thomas Medom (SF).
- *VITAL (2012)*

Hotêl, hospital – omsorg og velfærdsteknologi

- Hotel: afledt af det franske hotêl, der har samme oprindelse som hospital:
- Bygning der har hyppige gæster og som yder omsorg
- Omsorgen som midlertidig støtte i egnede omgivelser til at komme videre i livet
- Hvad er forskellen på sundhedshotellet og supersygehuset: teknologisk, menneskesyn(etik)..?

Interpelleret som gæst - på vej tilbage til livet

- **Louis Althusse:**
- **Interpellation:**
- **Et individ går ned ad gaden, anråbes af politimand: "Hey du der". Den anråbte vender sig om konstitueres herved som 'subjekt'**
- **Overbevist om at det er ham, der anråbes**
- *Ideologien og ideologiske statsapparater (Idéologie et appareils idéologiques d'Etat) udkom på fransk i La Pensée i 1970.*

AUTORITETER SKABER SUBJEKTER

- Judith Butler:
- Hvorfor vender den anråbte sig (sikker på at er ham, der råbes på)?
- Kærnen i teorien er, at det interPELLerede individ underlægger sig det juridiske princip om autoritet
- Der støtter sig på det religiøse paradigme om underkastelse under en absolut autoritet
- Judith Butler's *The Psychic Life of Power*, 1997.

- ”Spørgsmålet er, om der i det rum, der åbner sig i valget mellem at vende sig og ikke vende sig, adlyde eller ikke adlyde, kan manifestere sig noget der fortjener at blive benævnt som og respekteret som et frit og bevidst subjekt”
- Butler: Loven har kun den magt, vi indrømmer den
- Foucault: ”One finds the strenght to break the rules through the very act of playing along with them”

Georges Canguilhem

Le normal
et le pathologique

To forskellige interpelleringer

- 'Sundhedshotellet' som en eksemplarisk praksis, der skal fremme en subjektivitet baseret på deltagelse og dialog: borgeren interPELLeret som subjekt i eget liv
- Et brud med velfærdsstatens klassiske interPELLering af borgeren som subjekt underlagt loven om lige og fri adgang til ekspertmæssigt normerede behandlinger

Prisen?

- Betales relationel-omsorg med en høj pris: velfærdstatens statslige fordelings-omsorg.
- Klassisk problematik: Omsorg for nogle - omsorg for alle (Platons:Slavelæger – frie læger)
- Omsorgens uvisse skæbne i fremtidens evidensbaserede, omkostnings-effektive super-sygehus
- Det spaltede subjekt i 'det sammenhængende sundhedsvæsen'
-